

CAPVT VII.

De eodem argumento: deque haeresis Semipelagianae initiis, atque progressu.

Ad extirpandam Pelagianam haeresim Romani Pontifices, Concilia, Ecclesiae Patres, Christiani etiam Principes conuicti sunt. Vingtiquatuor enumerantur Concilia, quorum definitionibus damnata est. Ea ordine collegit, ac indigitauit Bertius (1). Ex Patribus primus fuit Hieronymus. Is scripsit aduersus Pelagii errores Epistolam ad Marcellinum LXXXII. Edidit praeterea tres Dialogos collata inter Atticum et Critobolum altercatione. Insuper oppugnauit hanc haeresim in praefationibus ad libros quatuor in Hieremiam. Extant eiusdem argumenti Epistolae Hieronymi ad Alipium, et Augustinum.

Quid autem Augustinus? Pelagianus ille errores praefocauerat, antequam vulgarentur, in libris de libero arbitrio, de duabus animabus, in quaest. ad Simplicianum, et in Sermonibus quibusdam ad populum habitis. Postea vero quam erumpere coepit peruersum dogma edidit Augustinus libros tres de peccatorum meritis, et remissione in quibus maxime disputatur de partuolorum baptismo ad delendum originis peccatum: quos quidem Fl. Marcellino dicauit. Eidem inscripsit etiam librum de Spiritu et littera, in quo ostendit posse hominem diuino auxilio fretum multas, magnasque virtutes exercere; sed ad iustitiam habendam necessariam praeter legem esse gratiam, quae imbecillum erigat voluntatem, Pelagianorum impugnata impeccantia. Dedit postea Epistolam ad Honoratum ordine cxx. nunc cxi. quam in libris Retractationum S. Doctor librum appellat, et in qua noui haeretici exagitantur. Perstrinxit quoque *ingratus* sermone, quem habuit in natali S. Iohannis Baptistae in celebri conuentu Carthaginensi de verbis Apostoli xiv. Scripsit Epistolam LXXXIX. ad Hilarium contra Pelagianos in Sicilia commorantes, nunc ordine clvii. Librum item de natura et gratia contra illum, quem scripserat Pelagius de natura. Innumera alia scripsit, egitque, quae ne multi simus, malumus praetermittere.

Prodiere insuper aduersus hanc Haeresim, eiusque patronos nonnul-

(1) Lib. xiv. cap. 4.

nullae Imperiales constitutiones. Anno siquidem ccccxviii. Honorius et Theodosius Iunior, data Rauennae lege Pelagium Coelestiumque damnarunt, et vtrumque Roma extrudi iusserunt, idemque sequenti anno nouo rescripto confirmarunt ad Aurelium Carthaginensem Episcopum directo. Anno ccccxli. Pelagianos Romae latitantes suo edicto abegit Constantius Caesar Honorii gener. Quum autem tunc Pelagiani non pauci sacras, Galliarum Prouinciae praesertim, sedes obtinerent, nihil non egerunt Theodosius Augustus, ac Valentinianus Caesar, vt eos ad meliora reuocarent. Quare hanc legem tulerunt: »Imperator Theodosius Augustus, et Valentinianus Caesar »Armatio Viro Illustri Praefecto Praetorio Galliarum. . . . Diuer- »sos vero Episcopos nefarium Pelagianis, et Coelestiani dogmatis errorem sequentes per Patroclum Arelatensem Metropolitanam Sacrosanctae legis Antisitem iussimus conuenire, quos quia confidimus »emendari, nisi intra viginti dies ex conuentionis tempore, intra »quos deliberandi tribuimus facultatem, errata correxerint. . . . »Gallicanis regionibus expelli, et in eorum loco Sacerdotes fideles »iubemus subrogari, quatenus praesentis erroris macula de populorum animis tergatur, et futurae bonum disciplinae iustioris instituat. . . . Dat. vii. Idus Iulias Aquileiae D. N. Theodosio Augusto xi. et Valentiniano Caesare Consulibus, an. nimirum ccccxv.

Qui vero ad meliora animum traduxerint, qui in errorem obfirmati e Gallis tandem fuerint extrussi, incertum. Exploratum tamen, hinc petenda Semipelagianae haerescos initia; Caesarearum enim legum metu percussi Episcopi quidam, quo dignitati, libertatique suae consulere, extremum Pelagii repudiarunt errorem, eiusque temperationem quandam fecerunt, quam et in discipulos deriuarunt, qui propterea Semipelagiani dicti, seu media parte Pelagiani. Animaduertit hoc cl. Christianus Lupus sapientissime, ubi ait (2): »per Patroclum Arelatensem Episcopum, ac laudatam Valentiniani legem correcti in Gallia Episcopi, reliquere discipulos »eruditione, et pietate illustres: verum qui Pelagianis erroribus ita »valedicerent, vt tamen in S. Augustini aduersus illos scriptis quaedam improbarent. »Quid autem in Augustini aduersus Pelagianos scriptis improbarint in Galliis multi, quamue ad Pelagii errorem temperationem, eam tamen falsam, et peruersam adhibuerint, vnde possumus certius, apertiusque nosse, quam ex Ss. Piosperi et Hi-

(2) In opusc. posth.

Hilarit ad Augustinum literis, quibus eundem certiore fecere, quantum eius contra Pelagianos scripta, liber praesertim de correptione et gratia, multorum in Gallis animos offensus, quamue grauis Massilienses potissimum inter Monachos de eisdem exorta fuisset contentio?

Igitur hinc primo noscimus nouos hosce Augustini doctrinae aduersarios neque paucos, neque vulgares fuisse, sed plurimos, eosque doctrina, pietate, ac etiam dignitate spectabiles: » quorum tam » abrupta dissentio (scribebat Prosper) primum propter ipsos me- » tuenda est, ne tam claris, tamque egregiis in omnium virtutum » studio viris spiritus Pelagianae impietatis illudat, deinde ne sim- » pliciores quique, apud quos horum magna est de probitatis con- » templatione reuerentia, hoc sibi turissimum aestiment, quod au- » diant, eos, quorum auctoritatem sine iudicio sequuntur, adserere. «
Exin intelligimus quid in Augustino velut contrarium Patrum opi-
nioni, et sensui Ecclesiastico reprehenderent, quae vero ipsi valde
perniciosa sentirent, quae nisi ad patronum fidei, Augustinum nempe,
retulisset, Prosper reum crederet se futurum. Pergit itaque Pros-
per dicens: » haec enim ipsorum definitio, atque professio est: o-
mnem quidem hominem Adam peccante, peccasse, et neminem
» per opera sua, sed per Dei gratiam regeneratione saluari, vniuer-
» sis tamen hominibus propitiationem, quae est in Sacramento San-
» guinis Christi, esse propositam, vt quicumque ad fidem, et ad
» Baptismum accedere voluerint, salui esse possint, qui autem cre-
» dituri sunt, quine in ea fide quae deinceps per Dei gratiam sit
» iuuanda, mansuri sunt, praesclisse Deum ante mundi constitutio-
» nem, et eos praedestinasse in regnum suum, quos gratis voca-
» tos, dignos futuros electione, et de hac vita bono sine excessu
» tos esse praeciderit; ideoque omnem hominem ad credendum et
» ad operandum diuinis institutionibus admoneri, vt de apprehen-
» denda vita aeterna nemo desperet, quum voluntariae devotioni re-
» muneratio sit parata; hoc autem propositum vocationis Dei, quo
» eligendorum, vel relictendorum dicitur esse facta discretio, et la-
» psis curam resurgendi adimere, et Sanctis occasionem teporis
» afferre, eo quod in vtraque parte superfluis labor sit, si neque
» reiectus vlla industria possit intrare, neque electus vlla negligen-
» tia occidere. « cert.

» Quidam vero horum in tantum a Pelagianis semitis non de-

» cli-

» clinant, vt quum ad confitentiam eam Christi gratiam, quae
» omnia praeueniat humana merita, cogantur, ad conditionem hanc
» velint cuiusque hominis pertinere, in qua eum nihil prius meren-
» tem, quia nec existentem liberi arbitrii, et rationalem gratia crea-
» toris instituat, vt per discretionem boni, et mali, et ad cogni-
» tionem mandatorum eius possit suam dirigere voluntatem, atque
» ad hanc gratiam, qua in Christo renascimur, peruenire, per na-
» turalem scilicet facultatem petendo, quaerendo, pulsando, vt ideo
» accipiat, ideo inueniat, ideo introcat, quia bono naturae bene
» vsus, ad istam saluantem gratiam initialis gratiae ope meruerit per-
» uenire. Propositum autem vocantis gratiae in hoc omnino defini-
» unt, quod constituerit Deus nullum in regnum suum nisi per Sa-
» cramentum regenerationis assumere, et ad hoc salutis donum o-
» mnes homines vniuersaliter, siue per scriptam legem, siue per
» euangelicam praedicationem vocari, vt et qui voluerint, fiant Fi-
» lii Dei, et inexcusabiles sint, qui fideles esse noluerint, et con-
» sequens putant, vt quia praecarauerit, ideo dicitur non obedisse,
» quia noluit, fidelis quoque non dubitetur ob hoc deuotus fuisse,
» quia voluit, et quantum quisque ad malum, tantum habeat
» facultatis ad bonum, parique momento animum se vel ad vitia,
» vel ad virtutes mouere, quem bona appetentem gratia Dei fo-
» ueat, mala sectantem damnatio iusta suscipiat. . . . Nec consi-
» derant se gratia Dei, quam comitem, non praeciam, humanorum
» volunt esse meritorum, etiam illis voluntatibus subdere, quas ab
» ea secundum suam phantasiam non negant esse praecientes, sed
» in tantum commentitis quibuscumque meritis electionem Dei sub-
» iiciunt, vt quia praeterita non extant, futura, quae non sunt fu-
» tura, confingunt, nouoque apud illos absurditatis genere, et non
» agenda praescita sint, et praescita non acta sint. «

» Pro vniuerso autem hominum genere mortuum esse Domi-
» num nostrum Iesum Christum, et neminem prorsus a redemptione
» ne sanguinis eius exceptum. . . quia ad homines omnes pertineat
» diuinae gratiae Sacramentum, quo ideo plurimi non renouantur,
» quia, quod nec renouari velle, habeant, praenoscentur: itaque
» quantum ad Deum pertinet, paratam omnibus vitam aeternam;
» quantum autem ad arbitrii libertatem, eam ab his apprehendi,
» qui Deo crediderint, et auxilium gratiae merito credulitatis ac-
» ceperint; in istam vero talis gratiae praedicationem. . . . ideo se
» vel

»vel maxime contulerunt, quia si confiterentur ab ea omnia bona
 »merita praecueniri, et ab ipsa, vt possint esse, donari, necessi-
 »tate concederent, Deum secundum propositum, et consilium vo-
 »luntatis suae, occulto iudicio, et opere manifesto, aliud vas
 »condere in honorem, aliud in contumeliam . . . Sed refugiunt
 »istud fateri, diuinoque adscribere operi Sanctorum merita formi-
 »dant, nec adquiescunt, praedestinarum electorum numerum, nec
 »augeri posse, nec minui, ne locum apud infideles, et negligen-
 »tes cohortantium incitamenta non habeant, ac superflua sit indu-
 »stria, ac laboris indictio . . . Ita demum enim posse quemque
 »ad correctionem, aut profectum vocari, si se sciat sua diligentia
 »bonum esse posse, et libertatem suam ob hoc Dei auxilio iuan-
 »dam, si quod Deus mandat, elegerit, ac sic, quum in his qui
 »tempus acceperunt liberae voluntatis, duo sint quae humanam ope-
 »rentur salutem, Dei scilicet gratia, et hominis obedientia, prio-
 »rem volunt obedientiam esse, quam gratiam, et initium salutis
 »ex eo qui saluatur, non ex eo credendum sit stare, qui saluat,
 »et voluntas hominis diuinae gratiae sibi pariat opem, non gratia
 »sibi humanam subiciat voluntatem.«

Peruersissima haec esse intelligens Prosper, ad ea quidem non
 credenda constantem se esse testatur; sed ad auctoritatem talia senten-
 tium non parem; nam eorum multi vitae merito praestabant, ali-
 qui et Summi Sacerdotii dignitate insignes erant, nec facile quis-
 quam praeter paucos perfectae gratiae intrepidus amatores audebat
 tantis superiorum disputationibus aduersari: quare Augustinum ro-
 gat inixe, vt suam de his velit aperire sententiam, et ait: »quia
 »in istis Pelagianae prauitatis reliquiis non mediocris virulentiae fi-
 »bra nutritur, si principium salutis male in homine collocatur, si
 »diuinae voluntati impie voluntas humana praefertur, vt ideo quis
 »adiuuetur, quia voluit, non ideo quia adiuuatur, velit; si ori-
 »ginaliter malus receptionem boni non a summo bono, sed a se-
 »metipso inchoare, male creditur; si aliunde Deo placetur, nisi ex
 »eo, quod ipse donauerit; tribue nobis in hac causa, Papa bea-
 »tissime, Pater optime, quantum donante Domino potes, diligen-
 »tiam pietatis suae, obsecro, vt quae in istis quaestionibus obscu-
 »riora, et ad percipiendum difficiliora sunt, quam lucidissimis ex-
 »positionibus digneris aperire; ac primum, quia plerique non pu-
 »tant Christianam fidem hac dissentione violari, quantum in eo-
 »rum

»rum persuasione periculi sit, patefacias; deinde, quomodo per
 »istram praecoperantem, et cooperantem gratiam liberum non im-
 »pediatur arbitrium, tum vtum praescientia Dei ita secundum pro-
 »positum maneat, vt ea ipsa, quae sunt proposita, sint accipien-
 »da praescita.« cett.

Exscribere haec dignum duximus, quibus omnium oculis, eo-
 rum praecipue qui in his controuersis instruendi sunt, subiicere-
 mus, noua non esse, quae ad creandam inuidiam Ss. Augustini et
 Thomae de praedestinatione gratuita, et praecuenientis, ac praeco-
 operantis gratiae necessitate et energia doctrinae opponi non desi-
 nunt, sed ab ipso Saeculi V. initio a viris quum moribus, tum
 studio, et eloquio claris, contra Augustinum magna animorum con-
 tentione iactata, nihilli idcirco pendenda, quum ab Augustino, eius-
 que discipulis copiosissime ac validissime fuerint confutata.

Quae Prosper, eadem et scripsit ad Augustinum Hilarius Laieus,
 Augustino iam notus, addens in fine Epistolae: »haec mi
 »Pater, et alia interminabiliter plura, vt summa mea vota confi-
 »tear, per me deferre maluissem, vel quia hoc non merui, sal-
 »tem prolixiore tempore omnia, quibus mouentur, collecta diri-
 »gere, vt quidquid de hac re contradicitur, quatenus refelli, vel
 »si id non potest, tolerari deberet, audirem. Sed quia neutrum ex
 »voto prouenit, malui, quomodo potui, haec comprehensa dirige-
 »re, quam penitus de tanta quorundam contradictione reticere . .
 »Sed nunc summam, quantum festinatio perlatoris admisit, haec
 »velut commonendo suggesti. Tuae sane prudentiae est, dispice-
 »re quid facto opus sit, vt talium et tantorum superetur, vel tem-
 »peretur intentio . . . Nec mireris, quod aliter, vel aliqua in hac
 »Epistola addidi, quantum puto, quae in superiore non dixeram;
 »talis est enim nunc eorum definitio, praeter illa, quae fortas-
 »se per festinationem, aut obliuionem praeterii.«

Annuit vtriusque votis Augustinus, et, quo delatas ad se lit-
 teras, Massiliensium querelas, obiectionesque dilueret, erroresque
 refutaret, libros duos iisdem Prospero et Hilario inscriptos edidit,
 quorum prior est de Praedestinatione Ss., alter de dono perseueran-
 tiae. Quae horum in Ecclesia Dei semper fuerit, debeatque auctori-
 tas esse, declarauit dudum Hormisdas Papa, inde potissimum per-
 discendum testans, quid de libero arbitrio, et gratia Dei Roma-
 na sequatur, et seruet Ecclesia: quare Sancti Africani Praesules pro-
 Tom. III. H fi

fide catholica in Sardiniam relegati hoc de iis perhonorificum tulerunt testimonium. »Prae omnibus studium gerite, quos ad Prosperum, et Hilarium scripsit, memoraris fratribus legendos ingerere, et Hilarium scripsit, memoraris fratribus legendos ingerere, quorum mentionem sanctae memoriae Hormisdas Apostolicae Sedis gloriosus Antistes in Epistola, quam consulenti se sancto fratri, consacerdotique nostro Possessori rescripsit, cum magno praeconio catholicae laudis inseruit, cuius haec verba sunt: »de arbitrio tamen libero, et gratia Dei, quid Romana, hoc est, »catholica sequatur, et seruet Ecclesia, licet in variis libris B. Augustini, et maxime ad Prosperum, et Hilarium abunde possit cognosci, tamen et in scriniis Ecclesiasticis expressa capitula continentur.«

»Quid demum infaustae huius Pelagianismi sobolis factum? Etsi illam, mox ut a Prospero et Hilario per litteras certior factus est, in laudatis, quos ad eosdem dedit, libris de Praedestinatione Ss. et de dono Perseuerantiae, validissime exagitauerit, refelleritque Augustinus; eoque in Coelum recepto Prosper in Epistola ad Rufinum in carmine de Ingratis, in respons. ad capit. obiect. Gallorum, ad capit. obiect. Vincent. ad excerpta Genuesium; in libro cont. colatorem, et alibi strenue oppugnarit, Gallias tamen ultra annos centum illa turbauit, donec solempni, saepiusque iterato Ecclesiae iudicio obtrita, atque extincta est. Audire non pigeat eximium Saeculi IX. Scriptorem S. Remigium Episcopum Lugdunensem scribentem (3): »de B. Augustini libris in quibus ex necessitate nouae, »id est, Pelagianae, haeresis destruendae, et fidei catholicae defendendae, instantissima intentione de nat. et grat. de Praed. Ss. »et dono Perseu., de grat. et lib. arbit., de Correp. et grat., et »de Bapt. paruulorum, iuxta profunditatem Scripturae Sacrae, et »Euangelicae, atque Apostolicae doctrinae regulam, multipliciter »disputauit, adhuc ipso uiuente, sicut Prosper et Hilarius ad eundem scribunt, et multo magis post obitum eius, propter obscuritatem rerum, et tarditatem minus intelligentium, multiplex querela, et maxime intra Gallias exorta est. Sed continuo per diuinae misericordiae prouidentiam, et Conciliis, ac statutis Beatissimorum Patrum, et decretis, ac auctoritate Apostolicae Sedis Pontificum solertissime sedata, atque sanata, ita ut stultis, atque in-

»dis.

(3) In lib. de tenenda immobiliter auct. fideliter sectanda cap. 4. Scrip. S. veritate, et Ss. Orthodox. PP.

»disciplinatis quaestionibus silentium imponeretur, et Sanctissimi, »et sincerissimi Doctoris auctoritas in omnibus Ecclesiis, atque in »ipsa Sede Apostolica confirmaretur.«

Exin recitatis S. Coelestini I. Rom. Pontificis ad Galliae Episcopos litteris, sic concludit: »hunc igitur Beatissimum et fidelissimum Doctorem, et Patrem semper in communionem Sedis Apostolicae habitum, ab eius etiam Pontificibus inter magistros doctrinae fidei venerabiliter receptum, et ab ipsis tam clare et honorifice contra obloquentes, et obtrectantes defensum; ita ut imposito improbis silentio, omnem de eo mussionem comprimendam, ac repellendam decernerent, etiam nos tota fidei deuotione honoremus, toto studio, et intentione pietatis sequamur. . . . »Omnino absit, ut abiciamus clarissimae veritatis dogmata, quae »in verissimis, et probatissimis libris eius, non solum in ceteris mundi partibus, sed etiam in ipsa Sede Apostolica, omnis catholica »suscipit, et seruat Ecclesia.«

Ne Ecclesiasticae Historiae plane ieiunus, qui Remigium, dum ait contentionem de Augustini libris in Gallis exortam, »Conciliis, »ac statutis Beatissimorum Patrum sedatam, atque sanatam, »statim non intelligat, ad Arausicanam II. et Valentianam Synodos digium intendisse, quarum definitionibus ab Apostolica Sede probatis durum, et diuturnum hoc cum Semipelagianis bellum Catholicorum profligatum, confectumque. Ad priorem Synodum anno DXXXI. habitam transmissis a Felice IV. qui tunc Romae sedebat, Canones ad extirpandas Pelagianae haeresis reliquias, eorundem Praefatio declarat. »Haec autem vnde constata, quam ex ipsis Augustini sententiis, quemadmodum Eruditus viris animaduersum? His etiam nonne prauae ipsae Cassiani et Fausti adsertiones pene syllabatim perstrictae, atque damnatae, ut cl. Norisius ostendit (4)? Valentianae Synodi anno DXXXI. aut XXXII. celebratae, cuius, quod dudum intercederint Acta, praetermissa fere a Scriptoribus mentio, Cypriano S. Caesarii Arelatensis Antistitis discipulo notitia accepta referenda est in eiusdem vita scribenti (5): »multi quidem aemuli surrexerunt, qui eius resisterent doctrinae de gratia praedicanti: sed »oh! foelicitas aemulanda. Etenim susurris et mala interpretatione »quorundam oboritur in Galliarum partibus contra praedicationem »hominis Dei, frustra sinistra suspicio. Ob hoc Antistites Christi

H 2

»vl-

(4) Lib. II. Hist. Pelag. cap. 25. (5) Lib. I. cap. 30.

„vltra Isaram consistentes, charitatis amore collecti in Valentina Ciuitate conueniunt, quo etiam B. Caesarius infirmitatis causa, solicitatus, sicut disposuerat, properare non potuit.“ cett.

Quod vero Remigius ipse scribit: „decretis, et auctoritate Apostolicae Sedis Pontificum, et excitatas de Augustini libris turbas compressas, et impositum scultis, ac sine disciplina quaestio- nibus silentium, et confirmatam in omnibus Ecclesiis, atque in ipsa Apostolica Sede, Augustini auctoritatem, eiusque dogmata, non solum in ceteris mundi partibus, sed et in ipsa Apostolica Sede, ab omni catholica Ecclesia suscipi, atque seruari,“ quo spectat? Peruulgatum est, neque Ignorari nisi ab Ecclesiasticae Historiae omnino rudibus potest, celeberrimum S. Coelestini I. ad Galliarum Episcopos rescriptum, quo, post eximie commendatam Augustini doctrinam, iubet imponi inprobis Augustino, tamquam necessarium modum excesserit, obloquentibus silentium; cessare de tali re querelam in posterum; desistere nouitatem ab incessenda vetustate; et inquietudinem ab Ecclesiarum quiete turbanda. Verum paullo longiores in his describendis fuimus.

CAPVT VIII.

Ioh. Chrysostomum a Semipelagianismo vindicat.

S. Ioh. Chrysostomus a Semipelagianorum errore longe est.

Vnica argumentatione S. Doctoris apologiam adornamus. Etenim ille absdubio ab errore huiusmodi longe distat, eundemque potius praefocat, qui Semipelagianorum capitale dogma relicit, fontes e quibus illud manauit, designat, porissimam rationem, qua exploditur, suppeditat, verba autem, quibus Canones illud damnantes efformantur, subministrat: haec Chrysostomus scriptis suis praestat: non ergo ille Semipelagianus, sed Semipelagianorum oppugnator dicendus est. Singula percurramus: principio, Chrysostomus in cap. II. Epistolae ad Ephesios ita scribit (1): „ne beneficiorum magnitudo extollat te, vide quomodo te reprimat. Gratia, inquit, per fidem. Deinde ne rursus liberum arbitrium perimeretur, nostra

(1) Hom. IV.

„etiam adhibuit, atque iterum illud idem sustulit dicens; et hoc non ex nobis. Non enim fides, inquit, ex nobis. Nisi enim uenisset, nisi uocasset, quomodo credere potuissemus? Quare nec fidei nostrae est, sed Dei: illud ipsum donum Dei est, ne quis gloriatur, ut nos erga gratiam gratos reddat.“ Et exprobat ea Paulli ad Rom. uerba: „vide bonitatem Dei,“ cett. ait (2): „non dicit, uide igitur uirtutem tuam, aut labores tuos, sed Dei bonitatem, ostendens quod uniuersum ex superna gratia sit factum,“ instituensque credentem, ut tremat.“ Quid uero expressius dici posset ad praefocandum capitale Semipelagianorum dogma; scilicet initium fidei, aut bonae uoluntatis ex nobis esse?

Praeterea, apertissima Chrysostomi sententia est, Deum non praenire humanas uoluntates, uti Manichaei dogmatizabant, necessitate quidem impellente; sed ita expectare uoluntatis nostrae deliberationem, et opus, ut nostrum sit aut ad ignem, aut ad aquam manum extendere; ita tamen, ut nihil quod ad ueram, et Christianam spectat uirtutem a nobis fieri nisi post gratiam possit; tametsi haec non sic nos praeniat, ut liberum uoluntatis praeniat arbitrium. Negat enim in Epistolam ad Hebraeos scribens (3); auxilium praemouens, necessitatem uoluntati inferens, dum ait: „non praenit, ne perdat liberum arbitrium.“ Et in Epistolam II. ad Corinthios (4) aperte dicens: „manifestum est sua quemque uoluntate uel malitiam, uel uirtutem eligere. Verum in nostra uoluntate totum post gratiam Dei relictum est.“ Quae quidem Chrysostomi sententiae Semipelagianorum errorem in suis momentis oppugnant; nempe Deum hominum uoluntates expectare; ac extendere tota die manus suas ad non credentes, et contradicentes; nec non hominum esse praeparare animam suam.

Verum audiendus praecipue Chrysostomus illud Apostoli testimonium I. ad Corinthios expendens: „quid autem habes, quod non accepisti? Sic enim scribit (5): „sed esto sis laudandus, et reuera habeas donum, et hominum iudicium non corrumpatur; sed neque sic oportet superbia offerri, quippe qui non ex te habes, sed a Deo accepisti. Quid igitur te habere simulas quod non habes? Sed esto habeas, habent et alii tecum. Igitur quod accepisti habes, neque hoc tantum, et illud, sed quidquid

(2) Hom. XIX.
(3) Hom. XII.

(4) Hom. XII.
(5) Hom. XIII.

„habes: non enim merita haec sunt, sed Dei gratia. Quamuis fidem adducas, a vocatione eam accepisti; quamuis peccatorum veniam adducas, quamuis dona, quamuis virtutes, omnia inde tibi prouenerunt. Quid igitur, quaeso, habes, quod non acceptum habes? Singulare certe argumentum hoc est, quo vsi sunt Canone vi. Concilii Arausicani Patres.

Ar quemadmodum huius Canonis verba ex Chrysostomi Homiliis sumta sunt, sic et alterius Canonis numero tertii. Est huiusmodi: „siquis inuocatione humana gratiam Dei dicit posse conferri, non autem ipsam gratiam facere vt innocetur a nobis, contradicit Isaiæ Prophetæ, vel Apostolo idem dicenti: inuentus sum a non quaerentibus me, palam apparui his, qui me non interrogabant.“ Videamus modo quid Chrysostomus sentiat in Epistolam ad Romanos scribens (6): „non dicit, quod ipsi per se Deum atrahere potuerint; sed et eorum, qui ex gentibus credebant, factum deiciens, ostendensque quod totum gratia sua perfecit, dicit, ego palam apparui iis, et ego inuentus sum.“ Vel ipsos ergo Arausicanæ Synodi Canones in Chrysostomo legimus.

Nec contra S. Doctoris orthodoxiam faciunt, quæ Gabriel Vazquez adducit (7): sunt hæc: Homilia xlii. docet Chrysostomus Deum voluntatem nostram attendere: Hom. xxvii. ait, aliquam ex nobis poenitentiam esse, ac proinde dilectionem, et spem; quæ tamen de se non sufficiat ad peccatum delendum, nisi accedat Dei gratia. Quam ipsam doctrinam repetit Chrysostomus in Homilia de Daniele, et Sermone i. de verbis Domini. Addit Vazquez (8): Homilia xvii. in Iohannem hæc verba Chrysostomus habet: „hinc admoneri possumus Deum suis in nos beneficiis nostras non præuenire voluntates, sed a nobis incipiendum esse.“ Et Homilia xii. in epistolam ad Hebræos: „oportet nos eligere primum, quæ bona sunt, et tunc ipse quæ sua sunt introducit: non enim antecedit nostras voluntates, ne laedatur arbitrium.“ Habet similia Homilia xxvi. in Genesim de Noë; in Psalmum cxx. et Homilia viii. in Epistolam ad Romanos. Ex quibus omnibus hocce Vazquezius efformat argumentum: in eandem certe cum Semipelagianis conspirat sententiam quisquis tenet virtutem a nobis esse; nos diuinis beneficiis non præueniri; nostrum esse principium bonorum operum;

(6) Hom. xviii.

(7) Disp. lxxxix. cap. 4.

(8) Disp. xci. cap. 8.

ad

ad nos pertinere, vt velimus et præciligamus; et gratiam dari his, qui præbent se dignos gratia: hæc omnia Iohannes Chrysostomus tenet: consentit igitur ille Semipelagianis.

Sed fallitur Vazquezius; nec Chrysostomi verborum sensum intelligit. Itaque Homilia xlii. in Genesim sermonem S. Dr. instituit de Eleemosina in qua Deus voluntates nostras respicit, non census; probatque exemplo mulieris, quæ in gazophilacium duo tantum minuta proiecit, ac viduæ Saraptenæ, quæ Eliam Prophetam paup. Rependit quidem Deus huic voluntati gratiarum remunerationes; ast non est voluntas hæc a nobis sine gratia, Chrysostomo ipso docente; animaduertit enim Saraptenam mulierem a Deo præceptum, et gratiam habuisse, vt Prophetam pasceret, ac adductis illis Scripturæ verbis: „præcipiam mulieri viduæ, vt pascat te;“ ait: „vide spiritus gratiam dilectæ.“ Quod si hac ipsa Homilia inquit, nos a Deo adiuuari dum ad virtutum agones enitrimur, de gratia cooperante ille loquitur; opponens virtutem gratiæ iis, qui spectant quidem, sed non adiuuant decertantes in ludis olympicis.

Item Homilia xxvii. demonstrat, iustificationis gratiam non conferri adultis, nisi eos poeniteat, nisi sperent, nisi diligant. Quid vero hæc doctrina cum errore Semipelagiano habet commune? Haberet, si ad poenitentiam gratiam non requireret; sed hanc eodem in loco ille commendat in seruo, cui Dominus debitum dimissit, addens: „bonus Dominus non solum quantum petit, sed quantum ne cogitare quidem ausus fuit, dedit. Is enim eius mos est, vt vincat, et præueniat petitiones nostras.“

Similiter in Homilia de Daniele de augmento gratiarum loquitur. Etenim Daniel, puerique alii iusti erant; et illos gratia præuenit benedictionibus dulcedinis. Quæ insuper Homilia Chrysostomi non est, Eruditorum plurimorum iudicio.

Loquitur et de gratiarum augmento, vbicumque de iustis orationem instituit. Nam quum Noë perfectus dicatur, non consideratur a Chrysostomo in principio, sed in progressu virtutis: nec gratia cooperans præuenientem gratiam tollit, quemadmodum subsequens, ac perficiens non tollit cooperantem.

In Homilia vero xvii. in Iohannem sermonem habet de beneficiis collatis Andreae, quem sponte vocationi obtemperantem, Apostolum Dominus constituit, ac familiaritate donauit.

In-

Instiper in Homilia XII. ad Hebraeos excludit praemotionem necessitantem; atque fit sermo de iis, qui stant, currunt, et potestatem habent non dandi in commotionem pedem suum; non de iis, qui sunt in priuatione gratiae. Colligitur id ex verbis sequentibus; nempe: »etiamsi curras, etiamsi studium adhibeas, ne tum existimes, si quid rectum gestum est. Nisi enim coelesti auxilio potiaris omnia frustra sunt.«

Postremo in Epistolam ad Romanos Homilia VIII. loquitur Chrysostomus de gratia sanctificante: habet enim eodem loco: »accedit fides per gratiam attracta.«

Atque sic Chrysostomi mente intellecta, et exposita, sic tandem argumento Vazquezii, vere quidem vitreo, in forma respondemus: in eandem cum Semipelagianis conspirat sententiam, qui tenet virtutem a nobis esse; nos diuinis beneficiis non praeueniis nostrum esse principium bonorum operum; ad nos pertinere vt velimus, et praeeligamus, gratiam dari iis, qui praebent se dignos gratia; excludendo inquam gratiam praemouentem, et praeuenientem; concedo: qui tenet virtutem esse a nobis deliberate operantibus, et volentibus post gratiam praeuientem, et inspirantem nobis bonam voluntatem indeliberatam; qui docet nos praeuenire diuina beneficia, qualia sunt gratiarum augmenta, sanctitas, et iustitia, incrementa virtutum, aliaque huiusmodi; qui tenet nos praeeligere, et velle quatenus in voluntate nostra totum post praemouentem gratiam relictum est; qui tenet denique Deum non antecedere voluntates nostras praemotione necessitante, atque impellente, nego. Quum igitur longe, lateque demonstratum sit Iohannem Chrysostomum nullibi gratiam praemouentem, ac praeuenientem excludere, habeamusque claram, expeditamque, omnium eius sententiarum intelligentiam, immerito carpitur ille a Vazquezio tamquam Semipelagianorum fuligine adpersus. Quin et iure ille velut erroris istius praefocator habendus est.

CAPVT IX.

De aliorum virorum, Sanctorum etiam, doctrina, semotis praeiudiciis fertur iudicium.

Neque Cassianus, neque Faustus Rciensis Episcopus a Semipelagianismo possunt excusari.

Eriam Vincentius Lirinensis, atque Hilarius Arelaten- sis inter Semipelagianos sunt connumerandi.

Ducunt nos in sententiam hanc irrefragabilia quorundam Scriptorum testimonia; Pontificum quoque decreta; ipsorum demum virorum, quos accusamus, scripta. Ac pro prima propositione demonstranda haec in manu habemus. I: Isidorus Pelusiora Cassiani condiscipulus, hunc loquacem, et temerarium appellat, et doctrinae S. Augustini impugnatores (1). Ado Viencensis scribit (2): »opere illius (scilicet Cassiani) a Catholicis cautissime legenda, maxime de libero arbitrio, et gratia.« Thomas Braduardinus Cassiani sententias appellat (3), »haeticas, et Pelagianis veneno praegnantes.« Baronius tandem, ne alios numeremus, scribit (4): certo falli qui Cassianum credunt fuisse ex omni parte Catholicum. Consentiant iis omnes fere Scriptores.

II. Gelasius in decreto, post recepta opuscula Prosperi, addit: »opuscula Cassiani Presbyteri Galliarum apocrypha.« Vbi sane apocrypha dicuntur, quod doctrinam contineant non vndequeque Catholicam; non quod incertum illa auctorem habeant; nam Cassiani nomen ibi affigitur: nec quod diuinae auctoritatis non sint; nam dicerentur quoque apocrypha hoc sensu opera Prosperi, aliorumque Sanctorum, quae tamen ibi recipienda, et custodienda dicuntur.

III. S. Prosper, quem summopere Ecclesia in Martyrologio commendat, quod catholicam fidem aduersus Pelagianos, et Semipelagianos defenderit, in Cassiano refutando maximum contulit studium; editis etiam contra illum scriptis.

IV. Officium generalis Inquisitionis Hispaniae hanc Thomae de Tom. III. I Iru-

(1) Epist. ccc. x.

(3) Lib. II. de causa Dei cap. 4.

(2) In Chronicis ad annum ccccxxv.

(4) Ad annum ccccxxxii.

Ituren propositionem damnauit: »Cassianus non fuit Semipelagianus.« Vt legere est apud Gonzalez (5).

V. Cassiani verba ipsum produunt. Etenim in collationibus (6), posteaquam scripserat non solum actuum, sed etiam cogitationum bonarum ex Deo esse principium; quae uerba catholica esse uidentur, capite sequenti uenenum spargit, scribens: »ut autem euidentiùs clareat etiam per naturae bonum, quod beneficio creatoris indultum est, nonnumquam bonarum uoluntatum prodire principia, quae tamen nisi a Domino dirigantur, ad consummationem uirtutum peruenire non possunt, Apostolus testis est« dicens: uelle adiacet mihi, perficere autem bonum non inuenio.« Quid amplius desiderandum in Cassiano? Manifeste ille bonae uoluntatis initium ex nobis repetit, exponens quae dixerat tertio capite intelligenda esse, aut de gratia conditionis, qualis est facultas arbitrii, aut de eo quod accidit nonnumquam, et in portione, non in uniuersitate bonorum, ut S. Prosper animaduertit (7). Habet similia Cassianus per totam Collationem XIII. et de Institutis Monachorum loquens (8); ubi docet, inesse naturaliter cuique animae uirtutum semina creatoris beneficio inserta; conatus humanos gratiam praecedere; diuinamque misericordiam conferri laborantibus, ac desudantibus; aliaeque bene multa, quae purum putum Semipelagianismum continent.

Sunt uero his aequalia, quae pro Fausto accusando habemus momenta. I. Faustum tamquam Christi gratiae inimicum egregie refutauit Iohannes Marentius, uti testantur Patres Africani in Sardinia exules, et inter eos Fulgentius (9). Ipse Fulgentius septem libros aduersus Faustum conscripsit; ut affirmat S. Isidorus Hispalensis (10), aliique. Aduersus eundem Faustum, Augustini, seu Ecclesiae, de gratia doctrinam propugnauit Caesarius Arelatensis, ut constat ex Ennodio Ticinensi (11). Postremo, Petrus Diaconus Fausti doctrinam Ecclesiae plurimum esse nociuam demonstrat (12).

II. In capite *Sancta Romana* Fausti opuscula reiciuntur ut apocrypha. Hormisdas quoque in Epistola ad Possessorem declarat Fausti scripta non esse recipienda.

III. Sy-

(5) Cont. iv. art. 9.

(6) Collat. XIII. cap. 3.

(7) Cap. III. num. 8. Lib. cont. Cassianum.

(8) Lib. XII. cap. 14.

(9) Lib. I. de Verit. Praed.

(10) In Cat. Vir. Illustr. cap. 14.

(11) Apud Baron. ad annum DCCII.

(12) Tract. de Incarn. et grat.

III. Synodum Arausicanam contra Faustum fuisse potissimum celebratam Cardinalis Norisius testatur (13).

IV. Libri ipsius Fausti eum Semipelagianum demonstrant. In altero siquidem de libero arbitrio (14) docet, in electione ad gratiam »obseruari merita;« Abelem diuini placuisse oculis »per initium a Deo generaliter bonum, atque per propriae uoluntatis affectum;« dari aliquam fidem per legem inscriptam uisceribus, ob quam »bonum credulitatis non nouellum est priuilegium, sed uetustum;« inter ipsa mundi coalescentis exordia datam hominibus uirtutem fidei, quoniam inspirauit Deus »animae notitiam suam.« Et infra (15) exemplo Gentilium nititur ostendere, per legem naturae indiscrete uigentem inter sensum cuiusque hominis »inse homini intellectum Dei pariter, et cultum;« ante munera Redemptoris circa rationabilem creaturam semper »auctoris dona uiguisse,« a conditore quidem summo perscripta per naturam, sed per gratiam confirmanda;« hoc nostrum esse, ut qui pro fragilitate idonei non sumus, »quaerendi et pulsandi importunitate placeamus,« perfectissima prouidentia »hominem conditum ad sanctae imaginis »dignitatem laboribus, et conditionibus explorare;« uiliscere gratiae oblationem, »nisi fuerit obedientiae praemissa deuotio;« non esse in quo iucundetur benignitas largientis, »si non prius explorata fuerit inquirentis auditas.« His similia permulta in scriptis suis Faustus firmavit; quibus constat non admississe gratiam Saluatoris, nisi ad consummationem, perfectionemque uirtutis; ad initium uero fidei tantummodo naturae bona, et gratiam legis, et doctrinae.

Accedit: in id Faustum nisus, ac molitiones suas intendisse, prae aliis, ut diuinæ gratiae defensores uelut praedestinatianos traderet; quod fuit in Semipelagianis Gentile; ut de praedestinatiua Haeresi agentes Recentiores Theologi communiter tradunt: fuit ergo Faustus nedum Semipelagianorum errore imbutus, sed et eorum antesignanus, et princeps.

Secundam propositionem, qua parte Vincentium Lirinensem tangit, sumimus ex Norisio (16), Natali Alexandri (17), Pagio (18), aliisque eruditissimis uiris. Quorum haec sunt praecipua ar-

12

gu-

(13) Lib. II. cap. 25.

(14) Cap. 6.

(15) Cap. 10.

(16) Lib. II. Hist. Pelag. cap. 11.

(17) Tom. V. Hist. Ecclesiast.

(18) Ad an. CCCXXXIV.

gumenta. I: in Lib. *Commonitorii* (alias vtilissimo, et doctrinae pleno) *Vincentius* ipse se multipliciter *Semipelagianum* declarat, ipsa eorum decreta tradens. Principio enim illud statuit, quod vniuersis hominibus gratia communis est: datur etiam quaerentibus, et pulsantibus, neque admittendam gratiam aliquam specialem pro electis. Scribit siquidem (19): „audent docere quod in Ecclesia sua, „id est, in communionis suae conuenticulo magna, ac specialis, „ac plane personalis quaedam sit Dei gratia, adeo vt sine villo labore, sine villo studio, sine vlla industria, etiamsi nec petant, „nec quaerant, nec pulsant, quicumque illi ad numerum suum pertineant, tamen ita diuinitus dispensetur, vt angelicis euecti manibus, numquam possint offendere ad lapidem pedem suum.“ Deinde statuit, quod *Semipelagianis* familiare fuit, *Augustinum* in exponendis diuinae praedestinationis mysterio, et dono perseuerantiae modum excessisse. Nempe ait: „Sancti cuiusdam viri memoriam „tamquam sopitos iam cineres profana manu ventilant, et quae „silentio sepeliri oportebat rediuita opinione diffamant.“ Quae *Lirinensis* verba non nisi de *Augustino* dicta sunt intelligenda, quem *Semipelagiani* arbitrantur, nec prodendum esse, nec approbandum. Atque id ipsum ille addit dicens: „nec approbandum esse, nec „prodendum.“

Pergit vterius, statuitque *Augustini* doctrinam in iis tantum libris excipiendam, in quibus cum antiquis Patribus concordare existimeretur, reiciendamque quoad scripta de necessitate gratiae „ad „initium sanctae credulitatis.“ Quoniam et postrema *Augustini* scripta *Papa Coelestinus* reiecit, improbavitque. Haec sunt eius verba: „hic aliquis fortasse addubiter quinam sint illi, quos habere „prohibeat liberum pro voluntate sermonem, vetustatis praedicatorum, an nouitatis inuentores? Ipse (*Coelestinus*) dicat, et dubitationem legentium ipse dissoluat.“ Igitur *Vincentius Lirinensis* ceteris *Semipelagianis* morem in his gessit, illisque adhaesit.

II. argumentum: modum etiam aliorum *Semipelagianorum Lirinensem* fuisse secutum ex eo apparet, quod *Pelagianus* saepius redarguit in *commonitorio* (20); et *Augustinum* nec minimum curat, neque vel semel commemorat, quantumuis in refellendis *Pelagianis* frequens oblata fuerit occasio: id enim proprium *Semipelagianorum* perpetuo fuisse, *Fausti*, *Cassiani*, et *Gennadii* libri suadent, velut

(19) Cap. 37.

(20) Capitibus 3, 13, et 34.

validissima exempla: restantur *Coelestini* litterae, ac *Prosperi* opera. Adnumerandus ergo ceteris *Semipelagianis* ille est.

III: indubium, quin *Vincentius* aliquis *Semipelagianus* fuerit: extat enim *Prosperi* opus contra obiectiones *Vincentianas*. Tres enim *Vincentii* nomine appellatos nouimus; scilicet *Vincentium Lirinensem*, *Vincentium Victorem*, et *Vincentium Presbyterum*, cuius meminit *Gennadius* (21); in quos suspicio huiusmodi cadere possit. At neque *Vincentius Victor*, neque *Vincentius Praesbyter Vincentianus* obiectiones scripserunt: non primus: quum enim hic *Augustini* libris iam pridem fuisset confutatus, si ad ingenium ille rediisset, ei *Prosper* veterem contumaciam, atque superbiam exprobasset. Deinde: post *Augustini* mortem nulli omnino in Africa extitere *Semipelagiani*; exorti e contrario plures in Galliis sunt; quos contra *Prosper* neruose pugnavit. Sed nec secundus: hic nempe floruit plusquam sexaginta annis post excitatos in Galliis *Semipelagianorum* tumultus, et post *Prosperi* obitum, qui quidem contigit anno cccclvii. vel saltem cccclvi. vt alii contendunt. Neque *Semipelagianismus* exortus extremis *Prosperi* diebus fuit, sed iam ab anno ccccxix. *Augustinus* dedit operam, vt illum scriptis suis eliminaret. Relinquitur ergo, quod *Vincentius Monachus Lirinensis* obiectionum auctor fuerit, proindeque *Semipelagiano* errore imbutus.

IV: quae verba *Coelestinus* aduersus *Semipelagianos* doctrinae *Augustini* detrahentes ad *Episcopos Galliae* scripserat, nempe: „desinat si ita res est, incessere nouitas vetustatem,“ *Vincentius* sic contra *Hilarium*, et *Prosperum* intorquet (22): „desinat, inquit, „si ita res est, id est, si ita est, vt apud me quidam Vrbes, et „Prouincias nostras criminantur, quod eas quibusdam nouitatibus „consentire, noxia dissimulatione faciatis; desinat itaque, inquit, „si ita res est, incessere nouitas vetustatem. Ergo haec fuit beati „*Coelestini* beata sententia, non vt vetustas cessaret obruere nouitatem.“ Ita *Lirinensis*. In quibus multa peccat. Primo enim ferit *Prosperum*, et *Hilarium*: soli enim hi ex Galliis ad *Coelestinum* profecti fuerant, eius contra *Semipelagianos* auctoritatem imploraturi; neque alia eo tempore dissidia suborta sunt, aut saltem non alia compescere missa ad *Antistites Galliarum* *Epistola Coelestinus* studuit. Secundo, carpit *Vincentius Hilarium* et *Prosperum* tamquam criminatores, illosque despectui habet, quum vtriusque

(21) Cap. lxxx. de Viris illustribus.

(22) Cap. xliii. *Commonitorii*.

solicitudinem Coelestinus eidem litteris commendauerit. Tertio, quum Hilarius et Prosper quosdam Praesbyteros apud Coelestinum accusarent, Vincentius, quasi esset Semipelagianismus communis Gallorum fides, ait vocasse in crimen Vrbes, et Prouincias. Quarto, trina repetitione illius parenthesis, si ita est, suadere videtur, aut illatam accusationem esse falsam, aut Coelestinum non habuisse delatoribus fidem. Postremo, ea conclusione: »ergo haec fuit beati »Coelestini beata sententia, « satis ostendit Lirinensis nouitatem doctrinae Augustini non debere incessere perantiquam a Massiliensibus propugnatam: obiecebant enim Massilienses S. Augustini discipulis istorum sententiam erga praedestinationem nouam esse, et cum antiquorum Patrum doctrina pugnare. Igitur Vincentius Lirinensis hoc etiam capite Semipelagianum se prodit.

Id et de S. Hilario Arelatensi secunda propositionis parte firmamus: abstinemus a quaestione illa, an scilicet exploratum sit Hilarium errorem suum abdicasse: et hoc vnum opinamur, certum esse illius Semipelagianismum. Nobis momentum est Epistola S. Prosperi haec ad Augustinum scribentis: »nam vnum eorum praecipuae »auctoritatis, et spiritualium studiorum virum S. Hilarium Arela- »tensem Episcopum sciat Beatitudo tua, admiratorem, secretorem, »que in aliis omnibus tuae esse doctrinae, et de hoc quod in que- »relam trahit, iampridem apud sanctitatem tuam seasum suum per »litteras velle conferre. Sed quia vtrum hoc facturus, aut quo fi- »ne sit facturus, incertum est. « cett. Quod testimonium adeo clarum est, ait Natalis Alexander (23), vt nemo diffiteri possit Hilarium errore Semipelagianorum imbutum fuisse. Quin ab hac non sententia dimouere valeat quod nonnulli scripserint legendum pro Hilario Honoratum; nam mss. omnia Hilarium habent, vt adnotant doctissimi PP. Mauro-Benedictini (24). Neque intelligendus est Prosper de Hilario altero, qui vna simul ad Augustinum scripsit: Hilarius enim hic Laicum se nominat, eumque Augustinus filium appellat. At Hilarius de quo Prosper Arelatensis Episcopus erat: vnde in eum conuenite haec nequeunt, vt iidem S. Mauri Patres obseruant (25). Non ergo de Semipelagianismo Hilarii Episcopi Arelatensis dubitare possumus extante hocce Prosperi testimonio.

Nec tamen adeo certum existimamus quod Hilarius errorem suum

(23) Tom. v. Hist. Ecclesiast.

(25) Vbi supra.

(24) Tom. x. operum S. August.

um non deposuerit. Sunt qui eius abdicacionem certissimam videant (26). Malumus tamen nos nostram cum Norisio nescientiam profiteri (27). Quod si extremum istud vltro daremus, nihil certe inde pro Hilario a Semipelagianismo vindicando adiumenti consequeretur.

CAPVT X.

Quae Apologistae nonnulli concinnant vt Sanctos viros a Semipelagianismi labe purgent imbecilla ostenduntur.

Nemo quantumvis eruditus, et Sanctus, non interdum alucinatur, non alicubi caecutit, non quandoque labitur, aiebat cl. Melchior Canus (1). Nihil enim erratum in libris deprehendi, felicitas est, quam solis Scripturis canonicis, diuinisque voluminibus inesse voluit Deus, quemadmodum grauissime ac verissime Augustinus tradidit. Neque eorum virtuti, ac sanctitati aliquid derogat, quod vt homines, summi licet, in errorem quandoque descenderint; praecipue dum de his sermo intercedit, qui intricatissimas gratiae, ac libertatis quaestiones ante exploratam Veterum traditionem, expressasque Conciliorum, ac Pontificum definitiones pertractarunt. Hinc Prosper ipse Semipelagianos Massilienses Dei seruos appellat (2). Quidni nos appellabimus Sanctos, imo et Sanctissimos Lirinensem, Hilarium, alios? Solam doctrinae falsitatem hic accusamus, non illorum personas, non peruicaciam, non errorem etiam voluntarium.

Hoc si ipsorum Apologistae opportune distinguerent, vel eorum vindicias desererent, vel saltem nos in nostro abundare sensu absque conuiciis permetterent. Eos praesertim hoc laborare vitio agnouimus, qui Vincentii Lirinensis sanctitatem passim obtrudunt, vt illius accusatores deterreat; eosque viro Sanctissimo iniurias declarant. Vtinam focundiori illi minerua id praestarent. Pugnans enim arundineis armis; quemadmodum sumus ostensuri.

Ac pro Cassiano vindicando ita Antonius Boucat argumentatur: Cassianus Collat. iii. cap. iv. sic loquitur: »ex Deo quidem »est quoties inspiratio quaedam immissa in cor nostrum, nonnumquam etiam dormientes nos ad desiderium vitae aeternae, et sa- »lu-

(26) Ballerini lib. ii. obseruat. cap. 8.

(27) Lib. ii. Hist. Pelag. cap. 13.

(1) Lib. vii. cap. 3. concl. 11.

(2) In Epist. ad Augustinum.

„luris exsuscitat.“ Rursus Collat. xiii. cap. iii. „quibus manifeste colligitur non solum actuum, verum etiam cogitationum bonarum „ex Deo esse principium, qui nobis et initia bonae voluntatis inspirat,“ cert. Additque Boucat: S. Prosperum damnare in Cassiani collationibus non sensum Cassiani, sed Abbaris Chaeremonis. Quum enim sit liber collationum Patrum, solummodo ad sensum auctoris collationis, nusquam vero auctoris libri spectandus est.

Deinde, vt alii argumentantur, Cassiani collationes a summis, Sanctisque viris; scilicet D. Benedicto (3), Iohanne Climaco (4); Petro Damiano (5), summopere commendantur. Quin et Cassianus tamquam Sanctus colitur in Monasterio S. Victoris prope Massiliam; celebraturque S. Cassiani festiua dies x. Kalendas Augusti. Neque insuper Cassianus in Semipelagianorum damnatione expresse vniquam nominatur.

Postremo aiunt: quum Cassianus S. Ioh. Chrysostomi discipulus fuerit, si huius de gratia doctrina catholica est, catholica etiam Cassiani doctrina erit.

Pro vindiculis autem Fausti texendis pauca haec Sirmondus producit (6). Scilicet Faustum accusatum fuisse tamquam Semipelagianum a Ioh. Maxentio, homine quidem haeresi Eutychniana infecto. Addit: haud mirandum Afros Patres Faustum contumeliose fuisse insectatos, quos errore praedestinatorum fuisse detentos constat. Ait quoque, falsum oppido esse, Fausti libros a Gelasio Papa fuisse damnatos, eos apocryphos declarando.

Quae vero in Vincentii Lirinensis defensionem obiciunt Franciscus Macedo, et Bruno Neusser hoc ordine damus: I. Reuera Vincentius Semipelagianus non fuit, si obiectionum Vincentianarum auctor non est: at illum auctorem non esse multa suadent: nam Vincentius Pelagianorum hostis infensissimus fuit; laudat in suo Commonitorio (7) epistolam Coelestini contra Semipelagianos; doctissimus tandem ac disertissimus quum fuerit ille, non nisi iniuria eidem obiectiones possent attribui, quae, vt inquit Macedo, absurdae adeo, et insulae sunt, vt vomam, et camerinam moueant. Probabilius ergo adseritur auctorem illarum obiectionum, non Lirinensem, sed Vincentium alium praesbyterum esse.

II. Im-

(3) Cap. 24. Regulae.

(4) Gradu iv. Scales.

(5) Lib. v. Epistolar. cap. 19.

(6) In Hist. Praedestinat.

(7) Cap. 44.

II. Inmerito Vincentius Semipelagianus audit ob egregium suum Commonitorio opus: ab omnibus enim isrud mirifice commendatur. Falsum deinde est in hoc opere loqui Vincentium contra Augustini discipulos, quos optime nouerat a Coelestino laudatos. Item illa operis verba; „in Conuenticulo Ecclesiae suae,“ quibus eius Semipelagianismus arguitur, non Sectatores S. Augustini doctrinae, sed aliquam congregationem haereticorum aperte significant. In sensu item catholico explicari petunt verba illa (8); „audent polliceri, et docere,“ cert. non in sensu Semipelagianorum. Ex hoc ergo capite excusandus etiam Lirinensis est.

III. Egregia Lirinensis sanctitas eum ab omni Semipelagianismi labe purgat. Scripsit enim ille post Coelestini Epistolam, qua Semipelagianismus damnatus est. Vel ergo ignorabat ille hanc Coelestini Epistolam, vel non? Si non ignorabat, pertinacia haeresis in eo fuit: si ignorabat, ignorantia haec vincibilis certe erat, neque a peccato eum excusare poterat: sicut inexcusabiles iuxta Norisium fuere Faustus, alique Semipelagiani. Ad haec: Norisius ipse Semipelagianos vocat calumniatores, lupos, hypocritas: et vt ex Augustino colligitur (9), iam tunc erat damnatus Semipelagianismus vna cum haeresi Pelagiana; proinde Semipelagiani omnes haeretici erant. Igitur quum Vincentii sanctitas per Ecclesiam constet, nec peccatum, nec haeresis in eo admitti debent.

IV. Qui sunt Lirinensis accusatores? Non alios nisi Vosium, Norisium, ac Lupum sortitus ille est. De cerero eius doctrinam, atque virtutem demirantur omnes; inique ergo Semipelagianis accensetur.

His argumentis vtuntur etiam Macedo, et Neusser in Hilarii defensionem. Atque haec addunt: I. Hilarius anno ccccxxix. nondum erat Episcopus: liquet enim ex paraneitica Eucherii ad Valerianum, Hilarium induisse Monachum Lirinensem, quando S. Petronius electus est Antistes Bononiensium, id est, anno ccccxx: scribit siquidem Eucherius: „Hilarius nuper, et in Italia nunc Antistes Petronius, ambo ex illa plenissima, vt aiunt, mundanae potestatis sede, vnus in Religionis, alter in Sacerdotii nomen ascendit.“

II. Augustinus de dono Perseuerantiae scribit (10): „nunc factom. III. K „cio

(8) Cap. xxxvii.

(9) Cap. ii. de Praed. Ss.

(10) Cap. 27.

«cio libros, in quibus opuscula mea retractanda suscepi. At libros Retractionum Augustinus expleuit anno ccccxxvii. vt Norisius tenet (11). Hilarius igitur et Prosper ante annum ccccxxviii. ad Augustinum contra Semipelagianos scripserant, quando certe Hilarius Episcopus Arelatensis non erat.

III. Hilarium Arelatensem esse reuera auctorem Epistolae ad Augustinum contra Massilienses scriptae multa suadent. Nam primo, S. Prosper affirmat Hilarium Arelatensem velle cum Augustino sensum suum per litteras conferre. Deinde Augustinus respondens Prospero nullam fecit Hilarii mentionem; quod nouisset optime ingenuum ipsius fidem. Insuper, Augustino notus iam erat Arelatensis, illum in Africa audierat, et ad eum scripserat Syracusis Epistolam: non ergo Semipelagianus Hilarius Arelatensis est. Haec obiciunt.

Sed in promptu est ad omnia responsio. Ad primum itaque primi ordinis, eorum, quae Boucat pro vindicando Cassiano opponit, dicimus, nihil ibi defensorem Cassiani proferre, praeter verba. Quae enim adducit ex cap. iv. Collationis iii. aperte demonstrant Cassianum fateri gratiam in portione, vt Prosper loquitur, quam negebatur in vniuersitate vocatorum.

Aduerbium illud *nonnumquam* id sane ostendit, vt cuique constat. Sed et addit ille, «nonnumquam etiam conatus bonae voluntatis vel exigit, vel expectat.»

Id autem quod ex cap. iii. Collat. xiii. Boucat profert, his verbis Prosper ostendit (12): «Doctor catholice, cur professionem tuam deseris? Cur ad famosas falsitatis caliginem relicta serenissima veritatis luce deuolueris? Cassianus enim, quae antea dixerat, ita explicat, vt dicat omne donum descendere a Patre luminum, quatenus naturae bonum creatoris beneficio indultum est, et nonnumquam in portione vocatorum gratia etiam dormientes excuscit. Quae adnotans Prosper inquit (13): «post haec concludit, quia etiam suis interdum moribus homo ad virtutum appetitus potest extendi; semper vero a Domino indigeat adiuuari. Et vbi est quod regulari definitione praemisum est, non solum actuum, verum etiam cogitationum bonarum ex Deo esse principium, qui et incipit quae bona sunt, ex exequitur, et consummat in nobis? «Ecce hic etiamsi bonis caepis necessarium Dei fateris auxilium, ipsos

(11) Lib. i. Hist. Pelag. cap. vltimo. (12) Num. 10.

(13) Cap. 2. n. 7.

«ipsos tamen laudabiles motus, appetitusque virtutum, remota gratia Dei, nuda libertati adscribis arbitrii.»

Quod tandem in argumenti confirmationem adducit defensor multis refelli valet. Cur enim Cassianum adeo ardenti studio conatur ille defendere, etiam contorto textu capitis tertii, si Prosper non Cassiani, sed Chaeremonis sensum redarguit; si in Collationum libris nusquam sensus auctoris spectandus est, si non Cassiani, sed Abbatris, quae ibi leguntur sunt? Sed verum hoc modo sit, non loqui in Collationibus Cassianum: an non loquitur in proprio quidem sensu ille, dum de Monachorum Institutis scribens (14), definit: «perfectionem sine gratia Dei a nemine consummari, sed primam gratiam praesto esse, occasione sibi tantummodo a nobis bonae voluntatis oblata? Numquid Chaeremonis verba hic tantum Cassianus refert? Atqui se hoc dicere declarat. An libri de Monachorum Institutis Cassiani non sunt? At hoc dicere audebit nullus: relinquitur ergo Cassianum eos ex propria scripsisse sententia; quemadmodum et scripsit Collationum libros; atque vtrouique Semipelagianismum sparsisse.

Secundi argumenti haec est solutio: merito Cassiani Collationes a summis illis Sanctissimisque viris laudari, quemadmodum et a Gregorio, Dominico, ceterisque: continent enim plura vtilissima in his quae de Religiosorum institutione tradit; sed est cum palea triticum; hocque diligenter secernendum.

Quod certe nihil eius sanctitati derogat, vt initio capitis praemonebamus. Hanc nos veneramus, maxime ob Magni Gregorii testimonium, vbi Monasterium in honorem S. Cassiani consecratum laudat (15). Tametsi non desint qui de eius sanctitate dubitent, quod illum S. Prosper hypocrisis, et superbiae accusare videatur. Opinamur tamen Prosperi in Cassianum accusationem doctrinam tantum spectare, non personam.

Hanc deinde iure merito non fuisse damnatam, quod non cordis peruicacia, sed ignorantia errabat, existimans errorem suum ab haeresi Pelagiana procul abesse. Vnde Prosper scribit (16) Collationem nec cum haereticis, nec cum catholicis plenam habere concordiam; et de ipso, ceterisque Semipelagianis addit (17): «quoniam tamen dum adhuc non sunt a fraterna societate diuisi, toleran-

K 2

»da

(14) Lib. xii.
(15) Lib. iv. Epist. xii.

(16) Cap. 3.
(17) Num. lxxi.

„da magis est intentio, quam desperanda correctio.“ Eodem itaque consilio, quo nomini, et personae Pelagii pepercit Augustinus, antequam damnaretur, et reus fieret tergiuersationis, et pertinaciae; quo Baii quoque nomini in suarum propositionum damnatione Pius V. pepercit, ut eius honorem saluaret, factum et id est in Semipelagianorum damnatione cum vitis sanctitate, et doctrina conspicuis.

Tertium quod obiicitur hoc pacto Habert (18) dissoluit: quod Cassianus a Ioh. Chrysostomo expulsus fuit ab Ecclesia Constantinopolitana, in qua Diaconi officio fungebatur. Sed hanc Habertii opinionem, Trithemii licet auctoritate innixam, multa contradicunt: praecipue quod Cassianus ad finem vsque vitae suae Praeceptoris sui Chrysostomi studiosissimus fuerit. Vnde malumus dicere, Cassianum nonnullas Chrysostomi sententias non fuisse assequutum; proindeque errasse.

Argumenta vero Sirmondi sic reuincuntur. Primum quidem, iniuriam maximam Ioh. Maxentio imponere; quum Maxentius Orthodoxus reuera fuerit. Falsum deinde supponere; quum non Maxentius solus, sed et alii viri Sanctissimi, Romanique Pontifices, Fausti Reiensis Semipelagianismum arguerint.

Secundum quoque, commentum de haeresi praedestiniana statuit, quod viri eruditissimi communiter reiciunt. Quod si reapse hoc exitisset, qua fronte Africanis Patribus, Fulgentio maxime, poterit tribui?

Tertium demum omni solido fundamento destitutum est. Repugnat siquidem eiusmodi denegatio Hormisdæ litteris, ipsius Gelasii decreto, ac Sanctorum testimoniis: hinc Baronius adfirmare audet haud posse qualibet Apologia Faustum purgari. Ita Sirmondi argumenta soluta sunt.

Neque est cur multum insudemus etiam in argumentis pro Lirinensis defensione, tertio ordine locatis, soluendis. Pro primo enim hoc habemus responsum. Nullum ex allatis momentis suadere, non esse Vincentii Monachi Lirinensis obiectiones Vincentianas. Non primum: quoniam Semipelagiani omnes Pelagianos odio habebant, quod constat ex Prospero contra Collatorem, et ex ipso Fausto (19). Credebant enim Semipelagiani „peccato primi hominis obnoxium nasci genus humanum, nec ab isto malo nisi per iustitiam secun-

(18) Lib. II. cap. 17.

(19) Lib. I. de libero arbit.

„di hominis aliquem liberari,“ ut testis est Augustinus (20). Nec secundum: nam Coelestini Epistolam Vincentius contra Hilarium et Prosperum artificiose detorquet. Nec tertium: idem enim hominis ingenium elucet in obiectionibus, et in Commonitorio, ut legitur constabit. Neque postremum: floruit enim Vincentius ille presbyter diebus Gennadii, Prospero iam e viuus sublato: vnde non nisi ineptissime illi opus illud adiudicaretur.

In secundo soluendo illud principio fatemur, quod certum est Commonitorium scilicet Lirinensis vtilissimum vere esse in iis, quae Patrum traditiones, earumque vsum spectant: quemadmodum Cassiani Collationes maximopere viles sunt in iis, quae Monachorum Institutionem spectant, proindeque vtrumque opus laudandum. Verum non ita in eo, quod Semipelagianorum errorem instaurant. Semipelagiani existimabant Coelestinum vnice approbasse Augustini doctrinam superioribus libris expressam, non postremis, vbi de electione secundum propositum, ac de gratiae ad initium fidei necessitate disputat. Et sic Lirinensis opinatus est. Praeterea, etiam Semipelagiani S. Augustini discipulos tamquam praedestinianos habebant. Nihil igitur mirum quod Vincentius *Conuenticulum* dixerit eorum palaestram. Neque sensum verum, atque Augustiniano conformem verba Commonitorii admittunt: iuxta hunc enim confertur quandoque specialis gratia non quaerentibus, nec pulsantibus; imo necessaria illa est ut quaeramus, et pulsemus. Numquidnam sic Vincentius intelligendus?

Ad tertium soluendum eadem dicimus, quae de Cassiani sanctitate supra dicebamus: nos scilicet Lirinensis sanctitatem summopere venerari. Tamen quae in probationem ducta sunt non eam habent firmitatem, ut a Semipelagianismo eum excusent. Itaque ad primum respondemus; non ignorasse Lirinensem, sicut et reliquos Semipelagianos, Coelestini Epistolam, in qua haeresis iudicium exprimebatur; sed existimabant Pontificem non omnia ea Epistola comprobasse, quae Augustinus scripserat: maxime quod capitula Epistolae annexa, in quibus damnatio Semipelagianismi continetur, Coelestini non sunt. At haec ignorantia facile vinci ab eis potuit diligentiori studio, ac labore. Nec tamen haeresis eos accusamus, quum simus a S. Thoma edocti, neque vincibilem ignorantiam peccatum esse, si erga ea versetur, quae quis scire non tenetur (21). Hinc

re-

(20) Cap. I. de Praed. Ss.

(21) Prima Secunda quaest. LXXVI. art. 2.

recte scripsisse Norisium iudicamus, Faustum, aliosque Semipelagianos non potuisse per ignorantiam inuincibilem excusari, quoniam non fuit in eis huiusmodi ignorantia: haec enim est, quam nulla ratione potest quis superare. Excusari autem Faustus, aliique ex Semipelagianis potuere per ignorantiam vincibilem eorum, quae scire non tenebantur. Et hoc pacto secunda probatio soluta esto.

Tertia hac distinctione euanescit. Inter Semipelagianos fuisse aliqui, qui S. Augustini doctrinam execrabantur non intelligendo, alii vero qui eam vituperabant intelligere nolendo, ut ait Prosper (22). Priores appellat ipse Prosper Fratres, Dilectores, et Sanctos; atque hos inter Vincentium, et Hilarium connumeramus. Posteriores Calumniatores, Lupos, et Hypocritas Norisius merito dicit (23); erant enim eiusmodi, verbo saltem.

Quod loco ultimo repositum est, hanc admittit explicationem: ignorabant ex Semipelagianis plurimi suam sententiam in Pelagio fuisse damnatam; ignorantia quidem vincibili, vti supra explicabamus: vnde perperam his haeresis nota imputaretur. Vt enim (24) scribit Norisius ad vsque Arausicanæ Synodi sub Felice IV. aetatem, qua Semipelagianismus damnatus est, citra laesae fidei crimen propugnabatur: quare nullatenus sunt Sanctis viris iniurii illi Theologi, qui eos Semipelagianorum sententias tenuisse ante illius Concilii celebrationem firmant.

Quantum tandem argumentum quam est illud imbecillum? Damus modo contrariis sententibus tres tantum ab eis designatos Vincentium accusare. Suntne illi et triuio Theologi, quibus non sit consentiendum? Atqui Vostius eximius scriptor sane est in his quae ad eruditionem attinet: nec sunt Norisius, et Lupus indigni, qui in prima eruditorum classe locentur. Nouit litteratorum respublica quod dicimus; eosque ut maximos grauissimosque scriptores semper venerata est.

Ast falsum certe est, non alios extare Lirinensis accusatores. Gloriatu Norisius (25) suam sententiam probari Garnerio (26), Claudio Frassen (27), Altemio (28), Patribus Mauro-Benedictinis (29), Tho-

(22) In Praefat. ad obiecta Gallo-

(23) Lib. II. Hist. Pelag. cap. 10.

(24) Eodem lib. cap. 21.

(25) Ad scrup. Anonymi Dissert. III.

S. 2.

(26) Dissert. I. cap. 6.

(27) Tract. II. Disp. 3.

(28) Dissert. VIII. de scriptis St. Leonis, et Prosperi.

(29) Tom. X. Op. S. Aug. in Ap.

Thomasino (30), Basilio Poncio (31), quibus addendi Natalis Alexander (32), Pagius (33), Graueson (34), ac FrancoLinus (35). Non igitur singularis haec sententia dicenda est, non impia, neque in Sanctos viros contumeliosa, nisi velimus viros Theologos, et numero, et auctoritate venerandos, iniuste et inique notare.

Ex argumentis autem pro Hilario vindicando postremo loco productis, primum manifestam praesefert falsitatem: quod scilicet Hilarius electus non sit Arelatensis Episcopus anno ccccxxxix. Constans enim est Honoratum Hilarii praedecessorem Patroclo subrogatum fuisse anno ccccxxvi. Sedisse item duobus annis, et diem extremum clausisse mense Ianuario anni ccccxxxix. ut legitur in Oratione fenebri in eius laudem ab Hilario habita. Aequè constat ex vita Hilarii ab Honorato Massiliensi conscripta Episcopum renunciatum Hilarium fuisse, statim ac morti Honorati praedecessoris sui interfuit. Verborum igitur Eucherii hic est planus, apertusque sensus: »Hilarius nuper Antistes Arelatensis, et Petronius nunc Episcopus in Italia,« cetera. Adeo ut ly *nuper* ad Hilarii Episcopatum, non ad Monachatum sit referendum. Eucherius enim ipse in libro de laudibus Eremiti edito anno ccccxviii. mentionem facit ipsius Hilarii iam Monachi Lirinensis, ut obseruat Pagius (36).

Auctoritas Augustini, cui secundum innititur argumentum, nihil Hilario fauet. Non enim fuit Augustini consilium libros solum retractare, sed et Opuscula, et Epistolae, et denique omnes tractatus iudicialia seueritate recensere, ut ipse scribit (37). Licet ergo expleuisset ille anno ccccxxvii. duos retractationum libros, a Iuliano tamen, ac Semipelagianis ad noua certamina prouocatus, haud potuit, vti inceperat, opuscula alia retractare. Er de his opusculis loquutus est de dono Perseuerantiae scribens.

Quae tertio loco, et argumento ducta sunt, nullius momenti iudicamus. Quod enim aperte Prosper dicat Epistolae scriptorem Hilarium Arelatensem fuisse, somnium aduersariorum est, error etiam ac falsitas. Arelatensis enim admodum iuuenis se in Monasterium recepit, ut Eucherius scribit, nec vquam in Africa fuit. Itaque Hilarius ille, qui cum Prospero egit, ut suis litteris Augu-

(30) Dissert. XIII. in Synodos.

(31) Prima Parte Relect. de grat. cap. 4.

(32) Tom. V. Hist. Eccl.

(33) In Crit. ad an. ccccxxxiv.

(34) Tom. II. Hist. Eccl.

(35) In Theolog. Tirosio.

(36) Ad ipsum an. num. xxv.

(37) In Prologo Retractationum.

stino dogmata Massiliensium intimaret; quique proinde auctor Epistolae habetur, homo laicus fuit. Epistolam quoque ad Augustinum Siracensis scriptam, non Arelatensis, sed alterius esse Hilarii minime denegamus; sunt enim qui opinentur nullius Hilarii, sed Hilarii cuiusdam esse.

Neque ob id Augustinus nullam Hilarii mentionem fecit, quod ipsius ingenuam nouisset fidem; sed quod noluerit virum sui amantorem, sanctumque aperte redarguere: vel etiam, quod eius Epistolas expectaret, quem scripturum Prosper, dubitanter licet, praemonuerat.

CAPVT XI.

Gratiae necessitas ad fidei initium contra Semipelagianos. data opera demonstratur.

Necessaria est praeueniens Christi gratia ad fidei initium.

Plenissime quis ex his, quae superioribus capitibus disputabamus, dogma istud percipere, et propugnare posset: Tyronum tamen commodis inseruientes ex instituto hic de eo agere volumus. Illud vero ex sacris litteris primum euincimus. Docet enim nos Paullus ad Christi gratiam pertinere quod credere incipiamus, neque ex nobis esse, viribus arbitrii nostri consideratis; sed donum esse fidei initium a Deo misericorditer collatum. Nam haec habet ad Rom. xi. »si autem gratia, iam non ex operibus.« Et, »quis prior dedit illi, et retribuetur ei?« Item in I. ad Corinthios: »quis enim te discernit? Aut quid habes quod non accepisti?« cert. Et: »misericordiam consequutus a Domino, vt sim fidelis.« Similiter II. ad Corinthios: »non quod sufficientes simus cogitare aliquid ex nobis, quasi ex nobis.« Demumque ad Philippenses I.: »vobis donatum est pro Christo, non solum vt credatis in eum, verum etiam vt patiamini pro eo.«

Eandem veritatem testantur Concilia. Atracianum Can. vi., et Tridentinum Sess. vi. Canonibus iii. et v.

Ex Patribus autem plura congegit L' Herminier (1), quae apertissimi-

(1) Tom. iv. pag. 130.

tissime probant necessitatem gratiae ad cuiusque operis boni initium. De necessitate vero gratiae ad initium fidei, quam ab operibus Semipelagiani distinguebant, haec Iustinus habet (2): »ipsa persuadet, atque ad fidem nos adducit.« Clemens quoque Alexandrinus sic loquitur (3): »fides non est electionis bonum opus, sed assensus valido alicui praeditus.« Item Irenaeus scribit (4): »impossibile sine Deo discere Deum.« Atque Basilii (5): »fides multo superior rationalibus methodis animam ad assensum trahendo...« Sancti Spiritus operationibus in nobis efficitur.« Postremo, Gregorius Nazianzenus ait (6): »possibile non est terreni corporis, ac mentis captivae crassitiam Deum concipere, nisi auxilio confortatam.« Habent similia Chrysostomus, Augustinus, alique Patres, vt ex dictis constat.

His accedit multiplex ratio theologica. Primam suppeditat S. Thomas, scilicet (7): fidei mysteria supra omnem naturae facultatem sunt: nullus ergo solis naturae viribus assentiri iis potest, sicut ad salutem oportet, nisi ad assensum huiusmodi fuerint eius intellectus, et voluntas speciali quodam praeueniens gratiae auxilio eleuata. Quemadmodum enim, vt exemplo apud S. Thomam frequentiamur, quia supra naturalem aquae virtutem est calefacere, nisi calefacta ipsa fuerit, calefacere nequit, ita nec credere, vt deest Christianum, homo se ipso potest, nisi accepro diuinitus donos quod supra naturalem creatae mentis facultatem diuina mysteria longe sint posita.

Secunda ratio haec est: Fides est iustificationis nostrae initium; vt enim Augustinus docet (8), illa Apostoli verba ad Galatas II. exponens; »nos in Christo Iesu credimus, vt iustificemur ex fide Christi.« Ideo Paullus dicit: »ex fide iustificati hominem, non ex operibus, quia ipsa prima datur, ex qua impetrantur cetera, quae proprie opera nuncupantur, in quibus iuste viuimus:« at initium nostrae iustificationis a praeueniens gratia sumendum est vt a Patribus Tridentinis definitum est: ergo et Fidei nostrae initium ex gratia est.

Tertia: gratia non est merces naturalium operum; esset autem huiusmodi si fidei nostrae initium ex nobis esset: vt enim Augu-

Tom. III.

(2) Apologia II.

(3) Lib. II. Stromatum.

(4) Lib. IV. aduersus Haereses cap. 9.

(5) In Psalm. cxv.

L

(6) Orat. XLII.

(7) Prima Secundae, quaest. VI. art. I.

(8) Lib. de Praed. Ss. cap. 7.

sti-